

I A Ca 780/12

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sędziowie: SA Bogdan Wysocki, SA Jan Futro (spr)

po rozpoznaniu dnia 7 lutego 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. F. (1) i M. F. (2)

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P.

o ustalenie

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zawarte w wyroku z dnia 13 grudnia 2012 r.

sygn. akt I A Ca 780/12

oddala zażalenie.

Jan Futro Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny po oddaleniu powództwa nie obciążył powodów kosztami postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu wskazał, że powodowie domagali się ustalenia, że nie istnieje po ich stronie obowiązek zapłacenia pozwanej kwoty 83 161,22 zł. Zdaniem Sądu Apelacyjnego powodowie nie udowodnili, że ostateczne rozliczenie kosztów budowy na podstawie uchwały nr (...) Zarządu pozwanej jest nieważne lub też z innych przyczyn nieobowiązujące czy nierzetelne.

O kosztach postępowań za obie instancje Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 102 k.p.c. (w przypadku postępowania odwoławczego w związku z art. 391 § 1 k.p.c.) mając na uwadze fakt, że powodowie mogli mieć uzasadnione okolicznościami subiektywne poczucie zasadności ich żądania (a w praktyce sądowej właśnie w przypadku wystąpienia tego rodzaju sytuacji, przyjmuje się istnienie szczególnie uzasadnionego wypadku w rozumieniu art. 102 k.p.c.). Wskazał na powoływane przez powodów pisma i uchwały Zarządu pozwanej, które mogły u powodów wywołać wątpliwości, co do tego, czy dotyczące ich ostateczne rozliczenie kosztów budowy jest obowiązujące i w tych warunkach zasługują na zrozumienie motywy wystąpienia przez powodów na drogę sądową.

Na postanowienie to, zażalenie wniosła pozwana domagając się jego zmiany poprzez obciążenie powodów kosztami postępowania odwoławczego w całości i zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania oraz zastępstwa prawnego przed Sądem II Instancji wg norm prawem przepisanych a także zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego, wg norm prawem przewidzianych.

W uzasadnieniu wskazała, że przepis art. 102 k.p.c. umożliwiający odstąpienie od obciążenia kosztami strony przegrywającej ma charakter szczególny. W orzecznictwie wskazuje się, iż przesłankami jego zastosowania mogą być precedensowy charakter sprawy, jej zawilość prawna, czy sytuacja majątkowa strony. Ze zrozumieniem można by przyjąć także argumentację przedstawioną przez Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie, odnoszącą się do usprawiedliwionych subiektywnych przekonań powodów czy ich zasługującej na zrozumienie motywacji, gdyby nie fakt, że wywody Sądu w tym zakresie stoją w sprzeczności z uzasadnieniem merytorycznego rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu II instancji, bowiem powództwo zasługiwało na oddalenie z uwagi na brak jakiegokolwiek aktywności dowodowej strony powodowej w kierunku istotnym z uwagi na jej żądania. Zwłaszcza w sytuacji, w której korzystała ona z pomocy profesjonalnego pełnomocnika taka postawa nie zasługuje na aprobatę.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jest niezasadne.

Prawdą jest, że art. 98 k.p.c. statuuje, w zakresie kosztów procesu zasadę odpowiedzialności za jego wynik. Strona przegrywająca sprawę zwraca na żądanie przeciwnika koszty procesu. Nie można, co prawda - z uwagi na szczególną pozycję jednej ze stron bądź charakter czy okoliczności postępowania - a limine wykluczyć zastosowania przyjętego przez Sąd Apelacyjny rozwiązania, nie może ono jednak prowadzić do sytuacji, w której wygrywający sprawę podmiot prywatny ponosi pełny ekonomiczny ciężar związany z jego uczestnictwem w postępowaniu. Uzasadnia to pogląd, że odstępstwo od tej zasady przewidziane art. 102 k.p.c. może mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych. Jak zresztą wprost wynika z treści powołanego przepisu w wypadkach „szczególnie uzasadnionych” sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zastosowanie tego przepisu wymaga w każdym przypadku ustalenia (i wskazania w uzasadnieniu), że istnieje taka szczególna (wyjątkowa) podstawa uzasadniająca odstąpienie od reguły określonej w art. 98 § 1 k.p.c. Nie może, jednak taką wyłączną podstawą być trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów stronie przeciwnej. Przeciwno takiemu pogładowi przemawia też treść art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) zgodnie z którym zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Zauważyć jednak należy, że sama pozwana w piśmie z dnia 15 listopada 2005 r. stwierdzała, że uchwała nr (...) jest nieobowiązująca a w piśmie z dnia 24 października 2006 r. uchyliła się od skutków oświadczenia woli z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie ostatecznego rozliczenia kosztów budowy domu powodów. Jak wynika też z dołączonych dokumentów lustracji, rozliczenia tych kosztów dokonywane były w pozwanej Spółdzielni nierzetelnie. Nadto odwołanie powodów od uchwały nr (...) do dnia dzisiejszego – jak ustala Sąd Apelacyjny – nie zostało rozpatrzone. Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo a przyczyną jego zmiany i oddalenia powództwa był fakt, że to na powodach spoczywał ciężar ewentualnego wykazania wadliwości rozliczenia kosztów budowy, czego oni nie wykazali.

Pozwana wezwana pismem przedprocesowym z 4 listopada 2011 r. do wyjaśnienia kwestii kosztów budowy, na pismo to w ogóle nie odpowiedziała. Zważywszy na to, że spółdzielnia ma obowiązek działać w interesie swoich członków, wskazane wyżej okoliczności pozwalały Sądowi Apelacyjnemu na zastosowanie dyspozycji art. 102 k.p.c. i nieobciążanie powodów kosztami postępowania apelacyjnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Orzekanie o kosztach postępowania zażaleniowego było zbędne skoro żaląca się sprawę przegrała i nie pozostały nieuiszczone koszty sądowe podlegające ściągnięciu.

Jan Futro Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Bogdan Wysocki